

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Varianta 3

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt, majd válaszoljon a kérdésekre 3–4 mondatban!

Tóth Árpád: Miért?

*Ablakomban, szürke esten,
Üldögélek, semmi kedvem,
Munka nélkül, tétlenül
Sok, sok percem elrepül.*

*Porbelepte, satnya ágra,
Szirmasíró, bús virágra
Nézek némán, hidegen,
Árva sorsuk mit nekem!*

*Lelkem üres, puszta, fásult,
És a perc mindegyre száguld,
Míg egy sápadt alkonyon
Itt kell hagyni ablakom...*

*S a halál szól irgalommal:
„Ne vesződj már szívbajoddal,
Jégkezemmel szelíden
Megersimítom, s elpihen.”*

*Akkor vadul felsikoltok:
Nem akarok lenni boldog,
Élni, élni, akarok!
Miért? balga, bús titok!*

1906

Forrás: Tóth Árpád összegyűjtött versei és versfordításai, Osiris Kiadó, Budapest, 2006, 10p.

a.	Milyen viszony figyelhető meg a cím és szövegegész között?	5 pont
b.	Mi jellemző a vers- és beszédhelyzetre?	5 pont
c.	Melyek a költemény szerkezetének jellegzetességei?	5 pont
d.	Milyen érzelmeket fogalmaz meg a lírai én?	5 pont
e.	Mi jellemző a költemény hangulatára?	5 pont
- Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A válaszadásban a sorrend betartása nem kötelező.

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Romhányi József egy rendkívüli tehetség volt, akinek különleges hatalma volt a szavak felett. Ahhoz képest, hogy a Romhányi-rímeket a rajzfilmsorozatain felnőtt korosztály sokszor fejből idézi, a bravúros sorok alkotójáról, a 100 évvel ezelőtt, 1921. március 8-án született Romhányi József életéről alig tudunk valamit.

Romhányi József zsidó származású apától és katolikus anyától született. Eredetileg muzsikusként készült, tanulmányait a Székesfehérvárosi Felsőbb Zenei Iskolában folytatta. Noha a legnagyobb népszerűsége és elismertsége az animációs filmekhez írt verses szövegeivel tett szert, több operának is szövegírója volt.

1962-től – egy rövid televíziós kitérő után – haláláig a Zenei Főosztályon dolgozott. Emellett nemcsak költő és nyelvvirtuóz, hanem kitűnő műfordító is volt. 1983-ban bravúrosat alkotott T. S. Eliot *Macskák* című musicaljének magyar nyelvre való átültetésével.

Ahogy egyik alkalommal nyilatkozta 1947-ben, csupán a maga szórakoztatására „bolondos állatversikéket” kezdett firkálni, ennek azonban egész pályájára hatása lett. Mézga Aladár különös kalandjain és a Flintstone család történeteinek generációk nevelkedtek. Az ő nevéhez fűződik a *Mekk Mester* (1973) és a *Kérem a következőt*, azaz *Dr. Bubó* (1979) bravúros magyar szövege is.

A Mézga család Nepp József rendezésében és Romhányi szövegeivel kelt életre a képernyőn a Pannonia Filmstúdió jóvoltából. A fantasztikus űr- és időutazásokkal teletűzdelt történetben rengeteg fizikával, kémiával kapcsolatos kifejezés és megállapítás hangzik el. Ezek tudományos megalapozottsága nem volt a szerzők számára mérvadó, Aladár és Blöki a fantázia határtalan világában kalandoztak, amit nem kötöttek a valóság működési szabályai. Ehelyett az alkotók – ahogyan azt egy 1973-as interjúban elmondták – a saját maguk által megálmodott rendszerükhöz alkalmazkodtak: „Ugyanis igen szigorúan betartottuk azokat a szabályrendszereket, amelyeket mi magunk állítottunk fel. Ha például kitaláltunk egy olyan bolygót, amelyik egy perc alatt kerüli meg a Napot, a történetes folyamán az összes többi időpontot már e »szabály« alapján számítottuk ki.” A játékoság mellett azonban üzeni is kívántak a filmmel: „A Mézga-sorozattal az volt a célunk, hogy felnagyítva mutassuk be azokat a torz jelenségeket, amelyek veszedelmet hozhatnak az emberiségre. A robbanás, a zaj, a túlzott kényelemszeretet, a gépek bűvölete – korunkban reálisan is létező ártalmak. Itt, a Földön élünk okosan: erre szerettünk volna figyelmeztetni a filmbéli bolygókon ábrázolt világokkal. Mondanom sem kell, hogy egyikbe sem kívánczunk el...” A rajzfilmet a Romhányi–Nepp alkotópáros a megvalósuló csodák műfajának nevezte: „Rajzfilmen minden lehetséges. Megvan az a jótékony tulajdonsága, amely módot ad rá, hogy képi ötlettel olyan gondolatokat és történéseket fejezzünk ki, amelyek szavakkal csak hosszú dialógusokban írhatók le. Ebben a munkában a játék öröme a legvonzóbb.”

(a mult-kor.hu cikke alapján)

1. A következő táblázat Romhányi József életeseményeit tartalmazza. Társítsa az évszámokat a hozzájuk tartozó eseményekkel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!

Évszámok:	Események:
1979	A Zenei Főosztályon kezdett el dolgozni.
1947	Azt nyilatkozta, a maga szórakoztatására „bolondos állatversikéket” kezdett firkálni.
1973	Átültette magyar nyelvre T. S. Eliot <i>Macskák</i> című musicaljét.
1983	Alkotótársaival együtt interjút ad a <i>Mézga család</i> ról.
1962	Az ő szövegével készült el a <i>Dr. Bubó</i> (<i>Kérem a következőt</i>) rajzfilmsorozat.

2. Mit akartak üzeni az alkotók a *Mézga-sorozattal*? 5 pont
3. Értelmezze a következő kifejezéseket: *bravúrosat alkotott*; *magyar nyelvre való átültetésével*; *a maga szórakoztatására*; *történeteinek generációk nevelkedtek*; *nem volt a szerzők számára mérvadó!* 5 pont
4. Érveljen 10–15 mondatban a következő kijelentés mellett/ellen: „*Rajzfilmen minden lehetséges.*” 10 pont
- Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont
- Megjegyzés:** A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **Az önértelmezés lehetőségei az irodalmi alkotásokban** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű (pl. **Mikes Kelemen: Törökországi levelek, Kármán József: Fanni hagyományai, Katona József: Bánk bán vagy más olvasott mű**) alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg figyelembe véve az alábbi feladatsorban javasolt értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

- a. a választott alkotás műfaji sajátosságai **5 pont**
- b. a szerkezet jellegzetességei **5 pont**
- c. az önértelmezés lehetőségei a műben **5 pont**
- d. a választott alkotás stílusjegyei **5 pont**

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása.

10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.